

ΟΙ ΧΡΟΝΟΙ ΤΟΥ ΡΗΜΑΤΟΣ

Κωνσταντίνα Λαθύρη
ΠΑΙΔΕΙΑ. ΚΑΙ. ΠΑΙΔΙΑ

Οι χρόνοι του ρήματος:

1. Ενεστώτας

Ο ενεστώτας δείχνει ότι κάποιος κάνει κάτι **ΤΩΡΑ**, τη στιγμή που μιλάμε.

εγώ γράφω
εσύ γράφεις
αυτός γράφει
εμείς γράφουμε
εσείς γράφετε
αυτοί γράφουν

2. Παρατατικός

Ο παρατατικός δείχνει ότι κάποιος έκανε κάτι **ΧΤΕΣ**, **ΣΥΝΕΧΕΙΑ**, για πολλή ώρα.

Παρατηρούμε ότι στον Παρατατικό βάζουμε μπροστά στο ρήμα την αύξηση -ε-.

εγώ έγραφα
εσύ έγραφες
αυτός έγραφε
εμείς γράφαμε
εσείς γράφατε
αυτοί έγραφαν

Μόνο το "εμείς" και το "εσείς" δεν έχει αύξηση

3. Αόριστος

Ο αόριστος δείχνει ότι κάποιος κάτι έκανε **ΧΤΕΣ**, για μια στιγμή.

Παρατηρούμε ότι στον Παρατατικό βάζουμε μπροστά στο ρήμα την αύξηση -ε-.

Επίσης, βλέπουμε συχνότερα το γράμμα

-σ- ανάμεσα στο θέμα το ρήματος και την κατάληξη (π.χ. κλείνω- έκλεισα), αλλά μπορεί να γίνει και -ξ- ή -ψ- (π.χ. γράφω-έγραψα, ψάχνω-έψαξα).

εγώ έγραψα
εσύ έγραφες
αυτός έγραψε
εμείς γράψαμε
εσείς γράψατε
αυτοί έγραψαν

Μόνο το "εμείς" και το "εσείς" δεν έχει αύξηση

Οι χρόνοι του ρήματος:

4. Εξακολουθητικός Μέλλοντας

Ο Εξακολουθητικός Μέλλοντας δείχνει ότι κάποιος **ΘΑ** κάνει κάτι στο **ΜΕΛΛΟΝ**, για **πολλή ώρα**.

εγώ **θα** γράφω
εσύ **θα** γράφεις
αυτός **θα** γράφει
εμείς **θα** γράφουμε
εσείς **θα** γράφετε
αυτοί **θα** γράφουν

Παρατηρούμε ότι ο εξ. μέλλοντας κλίνεται ακριβώς ίδια με τον ενεστώτα, αλλά έχει μπροστά το **ΘΑ**.

5. Συνοπτικός/Στιγμιαίος Μέλλοντας

Ο συνοπτικός/ στιγμιαίος μέλλοντας δείχνει ότι κάποιος **ΘΑ** κάνει κάτι στο **ΜΕΛΛΟΝ**, για **μια στιγμή**.

Βλέπουμε συχνότερα το γράμμα **-σ-** ανάμεσα στο θέμα το ρήματος και την κατάληξη (π.χ. κλείνω- έκλεισα), αλλά μπορεί να γίνει και **-ξ-** ή **-ψ-** (π.χ. γράφω-έγραψα, ψάχνω-έψαξα).

εγώ **θα** γράψω
εσύ **θα** γράψεις
αυτός **θα** γράψει
εμείς **θα** γράψουμε
εσείς **θα** γράψετε
αυτοί **θα** γράψουν

6. Παρακείμενος

Ο παρακείμενος δείχνει ότι κάποιος κάτι **ΕΧΕΙ** κάνει κάτι, μια ενέργεια δηλαδή έχει ολοκληρωθεί, τη στιγμή που μιλάμε.

εγώ **έχω** γράψει
εσύ **έχεις** γράψει
αυτός **έχει** γράψει
εμείς **έχουμε** γράψει
εσείς **έχετε** γράψει
αυτοί **έχουν** γράψει

Κλίνουμε το "**έχω**" στον ενεστώτα και βάζουμε το απαρέμφατο του ρήματος.

Οι χρόνοι του ρήματος:

7. Υπερσυντέλικος

Ο Υπερσυντέλικος δείχνει ότι κάποιος **ΕΙΧΕ** κάνει κάτι και το τελείωσε πριν γίνει κάτι άλλο.

εγώ **είχα** γράψει
εσύ **είχες** γράψει
αυτός **είχε** γράψει
εμείς **είχαμε** γράψει
εσείς **είχατε** γράψει
αυτοί **είχαν** γράψει

Κλίνουμε το "έχω" στον παρατατικό και βάζουμε το απαρέμφατο του ρήματος.

8. Συντελεσμένος Μέλλοντας

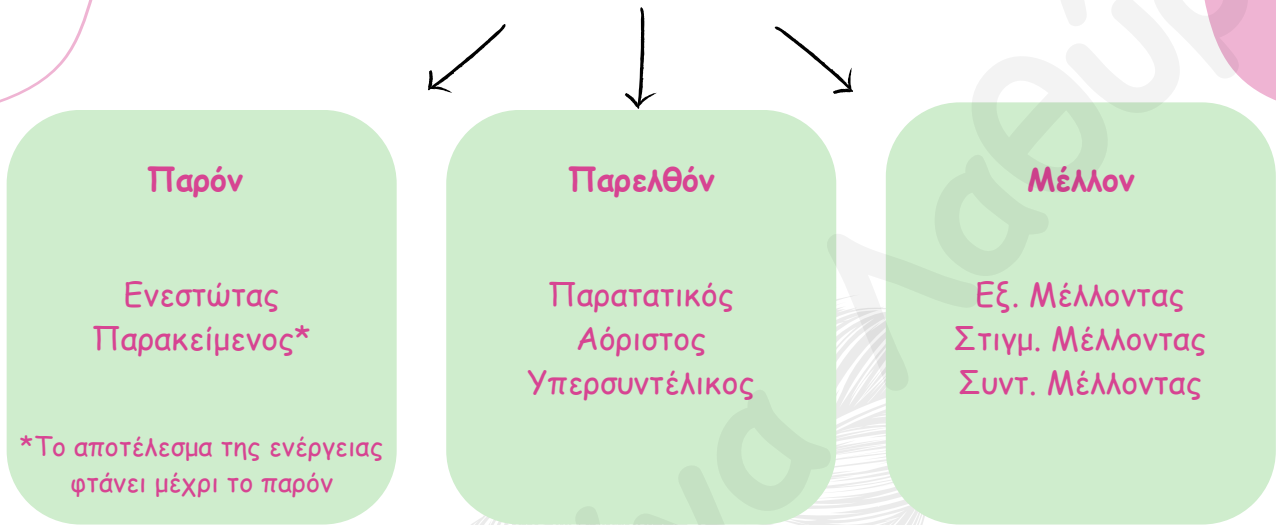
Ο Συντελεσμένος μέλλοντας δείχνει ότι κάποιος **ΘΑ ΕΧΕΙ** κάνει κάτι μέχρι να γίνει/ να συντελεστεί κάτι άλλο.

Κλίνουμε το "έχω" στον μέλλοντα και βάζουμε το απαρέμφατο του ρήματος.

εγώ **θα έχω** γράψει
εσύ **θα έχεις** γράψει
αυτός **θα έχει** γράψει
εμείς **θα έχουμε** γράψει
εσείς **θα έχετε** γράψει
αυτοί **θα έχουν** γράψει

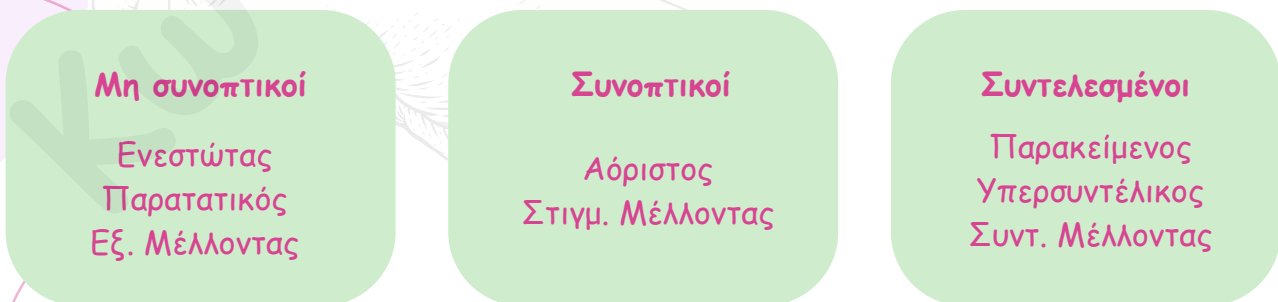

Χρονική βαθμίδα

Ποιον ενέργειας

Αν δηλαδή η πράξη γίνεται με διάρκεια, στιγμιαία ή έχει συντελεστεί/ολοκληρωθεί

ΕΞΑΣΚΗΣΗ:

1. Βάζω τα ρήματα της παρένθεσης στον κατάλληλο χρόνο.

- Χτες (διαβάζω) όλη μέρα για το διαγώνισμα και από το άγχος μου δεν..... (κοιμάμαι) καλά.
- Μέχρι να γυρίσει η μαμά σπίτι (τελειώνω) τα μαθήματα μου κι έτσι (πηγαίνω) βόλτα.
- (βγαίνω) το πρόγραμμα της εξεταστικής, αλλά δεν μου (αρέσω) καθόλου.
- Όταν μεγαλώσω,..... (επισκέπτομαι) κάθε χρόνο κι από μία χώρα.
- Θυμάμαι πως (βλέπω) μία ωραία ταινία πέρσι, αλλά δεν θυμάμαι τον τίτλο της.
- "Μαμά (ξεχνάω) το μάτι της κουζίνας ανοιχτό".
- Στο τέλος της σχολικής χρονιάς (κάνω, α' πλ.) γιορτή.

2. Βάζω τα ρήματα στην κατάλληλη στήλη:

ΠΑΡΟΝ	ΠΑΡΕΛΘΟΝ	ΜΕΛΛΟΝ

(θα εξασφαλίσει, ενοχλούσαν, θα έχετε τελειώσει, θεώρησε, είχα πέσει, μπορούμε, θα χτυπάει, έχουν διασκεδάσει, περιφρονείτε)

3. Γράφω το ποιόν των παραπάνω ρημάτων:

Εξακολουθητικοί

Συνοπτικοί

Συντελεσμένοι

Η αύξηση

Η αύξηση μπαίνει στους χρόνους του **Παρατατικού** και του **Αορίστου**.

Συνήθως πρόκειται για το γράμμα **-ε-** μπροστά από τον ρηματικό τύπο, όταν αυτός αρχίζει από σύμφωνο.
π.χ. γράφω-έγραφα

Ωστόσο, κάποια ρήματα παίρνουν μπροστά **-η-** αντί για **-ε-**, όπως το **θέλω** που γίνεται **ήθελα**.

Η αύξηση είναι **εξωτερική** ή **εσωτερική**.

Εσωτερική είναι η αύξηση που μπαίνει στα σύνθετα ρήματα, ανάμεσα στο πρώτο και το δεύτερο συνθετικό*.
π.χ. υπογράφω-υπέγραφα

*

1. Χωρίζουμε τη λέξη στα συνθετικά της (υπό+γράφω)
2. Σκεφτόμαστε την αύξηση που θα πάρει το δεύτερο συνθετικό (έ-γραφα)
3. Συνθέτουμε το ρήμα, βάζοντας και το πρώτο συνθετικό (υπό+έγραφα-- υπέγραφα)

ΠΡΟΣΕΧΟΥΜΕ!

Η πρόθεση **-εκ-**, όταν συναντάει φωνήεν γίνεται **-εξ-**
π.χ. εκφράζω-εξέφραζα

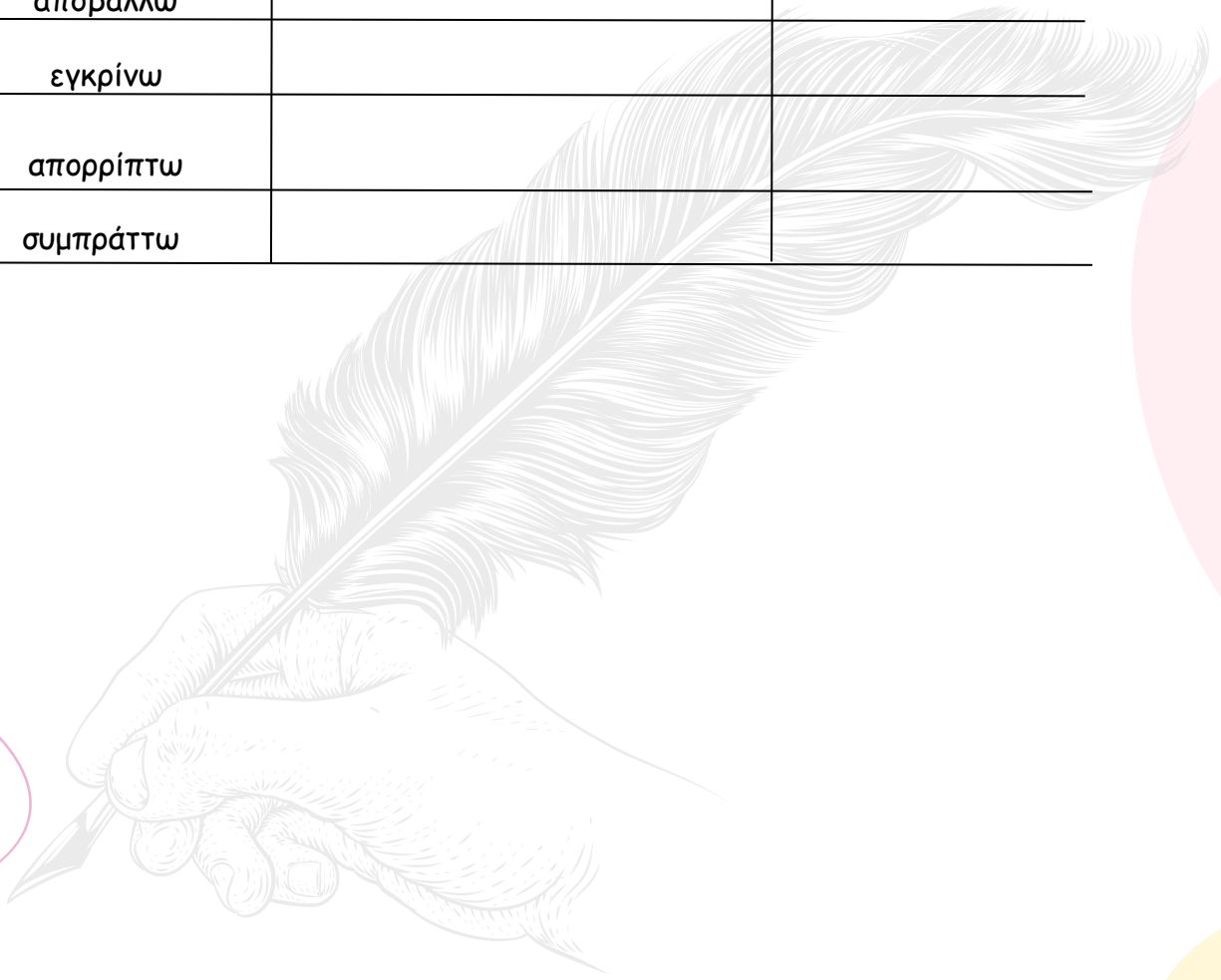
ΠΡΟΣΕΧΟΥΜΕ!

Η πρόθεση **-συμ-**, όταν συναντάει φωνήεν γίνεται **-συν-**
π.χ. συμβάλλω-συνέβαλα

ΕΞΑΣΚΗΣΗ:

Βρίσκω πώς σχηματίζονται τα ρήματα στον Παρατατικό και τον Αόριστο.

Ενεστώτας	Παρατατικός	Αόριστος
εκπέμπω		
αποβάλλω		
εγκρίνω		
απορρίπτω		
συμπράττω		

Κωνσταντίνα Λαθύρη
ΠΑΙΔΕΙΑ. ΚΑΙ. ΠΑΙΔΙΑ